

РОБЪРТ ШЕКЛИ

НАШЕСТВИЕ ПРИЗОРИ

Превод от английски: Рени Димитрова, Росен Димитров, 1996

chitanka.info

В тази система имаше единайсет планети и Дилън установи, че на външните изобщо не съществува живот. Четвъртата откъм слънцето някога е била населена, а третата щеше след време да бъде. Но на втората, един синкав свят с единствена луна, съществуваше разумен живот и Дилън насочи кораба си към нея.

Той се приближи невидим, промъкна се през атмосферата под прикритието на тъмнината, слезе под дебелиите дъждовни облаци, сам подобен на облак. Кацна с онази абсолютна липса на сътресение, постижима само за един земен човек.

Беше часът преди зазоряване. Времето, когато повечето живи същества, независимо на коя планета са родени, са най-малко бдителни. Поне така бе му казал баща му, преди да напусне Земята. Нашествието призори бе част от земната ерудиция, трудно постигнато познание, насочено изключително към оцеляването на чужди планети.

— Но цялото това познание може да бъде и *грешно* — бе напомнил баща му. — Защото то се основава на най-непредвидимото от нещата, а именно — на разумния живот.

Когато бе казал това, старецът беше кимнал многозначително.

— Не забравяй, момчето ми, че ти можеш да избегнеш метеор, да предскажеш ледников период и появата на свръхнова — бе продължил баща му. — Но какво би могъл да знаеш със сигурност относно онези загадъчни и непрекъснато променящи се същества, които притежават разум?

Не много, призна си Дилън. Но той вярваше в собствената си младост, жар и умение, пък и имаше доверие в уникалния метод за нашествие, създаден на Земята. С това особено умение един земен човек би могъл да си пробие път до върха във всяко обкръжение, независимо колко чужда и враждебна е околната среда.

Откакто се бе родил, Дилън бе обучаван, че животът е постоянна борба. Той бе научил, че галактиката е огромна и неприятелски настроена, че се състои предимно от нажежени слънца и празно пространство. Но понякога се намират планети и върху тях живеят раси, различаващи се много по вид и размери, но приличащи си в едно: омразата към всичко, което не прилича на тях. За един земен човек животът сред тях изисква невероятно умение, твърдост и хитрост. И дори и тогава оцеляването му би било невъзможно без смайващия земен метод за нашествие.

Дилън беше добър ученик, способен да посрещне съдбата си в огромната галактика. Той сам се бе записал за емигрант, без да чака да му бъде изпратена повиквателна. И накрая, както на милиони младежи преди него, му бе даден собствен космически кораб и бе изпратен на път. Той напусна завинаги малката и пренаселена Земя. Летя, докато горивото му свърши. И сега застана пред своята съдба.

Корабът му почиваше сред малка джунгла, в близост до селце от къщи със сламени покриви, почти невидим сред гъстия храсталак. Той изчака напрегнато, седнал пред контролното табло, докато се надигна зората, бяла с червеникав отблясък от изгрева. Никой не се приближи, не започнаха да падат бомби, не се пръскаха шрапнели. Трябваше да приеме, че е кацнал незабележимо.

Когато жълтото слънце на планетата докосна границата на хоризонта, Дилън се показа и измери физическите параметри на околната среда. Подуши въздуха, прецени гравитацията, измери спектъра и силата на слънцето и тъжно поклати глава. Тази планета, както повечето, други в галактиката, не би могла да поддържа земен живот. Имаше на разположение може би не повече от един час, през който да осъществи мисията си.

Той натисна един бутон върху контролното табло и бързо се отдалечи. Корабът зад него се превърна в сива пепел. Пепелта литна с утринния полъх и се разпръсна над джунглата. Сега той бе безвъзвратно осъден. Насочи се към чуждоземното селище.

Когато приближи, видя, че колибите на чуждоземците бяха грубо построени от дърво и слама. Имаше само няколко от ръчно издялани камъни. Те изглеждаха достатъчно здрави за климата тук. Нямахте и помен от пътища с изключение на една пътека, водеща към джунглата. Нямахте електрически инсталации или следи от производство. Това, реши той, е някаква ранна цивилизация, с която няма да срещне трудности.

И пристъпи уверено напред, като почти се сблъска с един чуждоземец.

Те се загледаха един в друг. Чуждоземецът беше двукрак, висок от земния човек, с доста обемист череп. Носеше някакво облекло само от ленти, увити около кръста. Кожата му бе пигментирана в светлокафяво под сива козина. Той не показваше намерения да избяга.

— Ир тай! — каза съществото. Звуци, които Дилън си преведе като вик на изненада. Като се огледа набързо, той не видя друг от селото. Напрегна се леко и се наведе.

— К'тал тай а...

Дилън скочи като пружина. Чуждоземецът се опита да се отдръпне, но Дилън се сви още във въздуха като котка и успя да сграбчи с ръка един от краката му.

Това беше всичко, което му трябваше. Сега физическият контакт бе установен. Останалото трябваше да бъде лесно.

От стотици години насам експлозията на раждаемостта бе принудила все по-голям брой от жителите на Земята да емигрират. Но дори и една на десет хиляди планети не бе пригодна за човешки живот. Затова на Земята обмислиха възможностите за промяна на чуждоземната околна среда, за да я направят удобна за земните нужди. Проучиха и пътищата за биологическа промяна на хората, за да се пригодят те към чуждите условия на живот. Но съществуваше и трети метод, който обещавахе много по-големи възможности при далеч по-малки усилия. Това беше развитието на тенденцията за завземане на разума, към която бяха склонни всички разумни раси.

Земята се зае с това, съсредоточи се и го постигна. С тази възможност един земен човек би могъл да живее на всяка планета, като просто завземе ума на някой от жителите ѝ. След като направеше това, той вече притежаваше и съответно тяло за тази околна среда и се изпълваше с полезни и много интересни знания. Веднъж установил се, със своята любов към съперничество земният човек успяваше да заеме водеща позиция в новия свят, който бе завладял.

Имаше само едно малко неудобство. Чуждоземецът обикновено отказваше да позволи нашествието в ума си. И понякога успяваше да се бори.

В първия миг на проникването Дилън усети със страстно съжаление как собственото му тяло се деформира и се свива в себе си. То щеше да се разтвори веднага, без да оставя следа. Само той и приемникът му щяха да знаят за нашествието.

А накрая, само единият от тях.

Сега, когато вече се намираще в ума на чуждоземеца, Дилън се съсредоточи изцяло върху работата, която му предстоеше. Барьерите падаха една след друга, докато той се насочваше уверено към центъра, където се намираще самосъзнанието. Когато влезеше в тази крепост и успеше да изхвърли оттам съзнанието, което я заема в момента, тялото щеше да бъде негово.

Набързо издиганите препятствия се разтваряха пред него. За миг Дилън си помисли, че още първата му дива атака ще го доведе докрай. После внезапно остана без посока, лутайки се из сивата и еднообразна неразумност.

Чуждоземецът се бе съвзел от първоначалния шок. Дилън усещаше как наоколо му се събират различни енергии.

Сега наистина трябваше да се бори.

В безсмислието се зароди разговор.

— Кой си ти?

— Едуард Дилън от планетата Земя. А ти?

— Арек. Ние наричаме тази планета К'егра. Какво търсиш тук, Дилън?

— Местенце за живот, Арек — ухили се Дилън. — Не можеш ли да ми послужиш?

— Ами... Проклет да съм... Я ми се махай от ума!

— Не мога — каза Дилън. — Няма къде да отида.

— Ясно — замисли се Арек. — Хитро. Но теб никой *не* те е канил. И нещо ми подсказва, че ти искаш повече от място за живот. Ти искаш всичко, нали?

— Аз трябва да управлявам — отбеляза Дилън. — Няма друг начин. Но ако не се дърпаш, може да оставя място и за теб, макар че не е прието.

— Така ли?

— Разбира се — продължи Дилън. — Различните раси не могат да съществуват заедно. Това е природен закон. По-силният изхвърля по-слабия. Но аз може и да опитам за известно време.

— Няма защо да правиш компромиси заради мен — каза Арек и прекъсна контакта.

Сивотата на безсмислието се превърна в твърда чернилка. И Дилън, в очакване на предстоящата битка, почувства първите признаци

на съмнението.

Арек беше примитивно същество. Не би могъл да е обучен в битката на разума. И въпреки това той осъзна положението веднага, приспособи се и сега бе готов да се бори. Може би усилията му ще бъдат слаби, но все пак...

Какво ли същество бе той?

Беше застанал върху скалист хълм, заобиколен от остри зъбери. Далеч напред се виждаше високата верига на мъгливо сини планини. Слънцето блестеше в очите му, заслепяващо и горещо. Някакво черно петно пълзеше по хълма към него.

Дилън ритна един камък и зачака петното да изчезне. Това бе шаблонът за умствената борба, където мислите придобиваха физическо изражение, а идеите можеха да бъдат докоснати.

Петното се превърна в к'егрианец. Той внезапно се надвеси над Дилън, огромен, прациящ от мускули, въоръжен с меч и кинжал.

Дилън отстъпи и избегна първия удар. Борбата щеше да продължи по познат и контролируем начин. Чуждоземните обикновено създаваха идеализиран образ на расата си с увеличени и засилени атрибути. Фигурата бе невероятно ужасяваща, нечовешка и непоносима. Но сигурно имаше слабо място. Дилън реши да заложи на него. К'егрианецът се хвърли, напред. Дилън се дръпна, просна се по гръб и вдигна крака, оставяйки тялото си изложено за момент на опасност. К'егрианецът се опита да заеме нова позиция, но беше твърде бавен. Ударът от обутите в ботуши крака на Дилън в корема му бе страхотен.

Дилън скочи напред ликуващ. Ето го слабото място!

Той избегна меча, изви се и докато к'егрианецът се опитваше да се предпази, направо му счупи врата с два удара на дланта си.

К'егрианецът падна с трясък. Дилън го наблюдаваше как умира с известно съчувствие. Идеализираният бой между расови образи бе по-сериозен, жесток и изморителен от този между физическите им представители. И в него винаги имаше известна величественост. Някакво ужасяващо величие. За образ това беше чудесно, но не и за борба. Защото това означаваше по-дълго време за реакция, което от своя страна значеше смърт.

Мъртвият гигант изчезна. Дилън за миг помисли, че е победил. После чу съскане зад гърба си, Той се обърна и видя един дълъг, нисък, черен звяр, подобен на пантера, с опънати назад уши и оголени зъби.

Значи Арек имаше и резерви. Но Дилън знаеше колко енергия се изисква за този вид борба След малко резервите на чуждоземеца щяха да свършат. И тогава...

Дилън вдигна гигантския меч и отстъпи пред нахвърлящата се пантера. Видя една голяма скала и опря гръб на нея. Друга скала, която бе висока до кръста му, щеше да изиграе ролята на парапет, през който пантерата трябваше да скочи. Слънцето висеше пред него и светеше в очите му, а лекият ветрец хвърляше прах в лицето. Когато пантерата скочи, той вдигна меча.

През следващите бавно проточили се часове Дилън се сблъска и победи цяла поредица от най-смъртоносните същества на К'егра. Справи се с тях по начина, по който би се справил с подобни същества на Земята. Носорогът, или онова, което поне приличаше на него, му се стори лесен въпреки невероятните си размери и бързина Той успя да го подмами към един зъбер и да го накара да се надене на него. Кобрата бе по-опасна и едва не напръска очите му с отрова, преди да успее да я разреже с меча. Горилата бе мощна, силна и ужасяващо бърза, но тя така и не успя да докопа с убийствените си ръце Дилън, който танцуваше напред-назад и накрая я накълца на парчета. Тиранозавърът бе брониран и опасен. Трябваше да предизвика каменна лавина, за да го погребее. Дилън загуби броя на останалите. Но накрая, изморен до смърт и с меч, пречупен почти до дръжката, той остана сам.

— Стига ли ти Дилън? — попита Арек.

— Още може — отговори Дилън с почернели от жажда устни. — Не можеш да продължаваш вечно, Арек. Има граница дори и за твоята жизнеспособност.

— Така ли? — попита Арек.

— Не вярвам да са ти останали много номера — каза Дилън, като се опитваше да покаже увереност, каквато всъщност не чувстваше. — Защо не постъпиш разумно? Аз ще ти оставя място, Арек. Наистина... Аз като че ли... започнах да те уважавам.

— Благодаря, Дилън — отговори Арек. — Чувството, изглежда, е взаимно. А сега, ако ти се предадеш...

— Не — каза Дилън. — Аз поставям условията.

— Добре — отвърна Арек. — Сам си го пожела!

— Давай — промърмори Дилън.

Внезапно скалистият хълм изчезна.

Сега стоеше, затънал до коленете в сиво блато. Огромни, извити дървета, покрити с мъх, се издигаха от неподвижната зелена вода. Бели лилии с цвят на корема на умряла риба се виеха и люшкаха, въпреки че изобщо нямаше вятър. Мъртвешки бяла пара висеше над водата и полепваше по грубата кора на дърветата. Из блатото не се чуваше никакъв звук, въпреки че Дилън усещаше живот около себе си.

Той чакаше, като бавно се извъръщаше на всички страни. Подуши тежкия, бавно движещ се въздух, помръдна краката си в сивата кал, помириса мъртвешкото благоухание на лилиите. И разбра.

Блатото никога не бе съществувало на К'егра!

Разбра го с онази сигурност, с която земният човек чувства чуждите светове. Гравитацията бе различна и въздухът също. Дори калта под краката му не приличаше на калта на К'егра. Заключениета се трупаха в ума му твърде бързо, за да бъдат систематизирани. Дали пък на К'егра не е познато пътуването в Космоса? Невъзможно! Тогава как би могъл Арек да познава толкова добре друга планета? Дали е чел за нея, или си я е представил, или...

Нещо твърдо го удари по рамото. Увлечен в мислите си, Дилън бе изненадан от нападението.

Той се опита да помръдне, но калта бе оковала краката му. От едно от гигантските дървета бе паднал клон. Докато гледаше, дърветата започнаха да се извиват и да пукат. Чу се пращане на клони и след малко те се посипаха отгоре му като дъжд.

Но нямаше вятър.

Полуизненадан, Дилън започна да си проправя път през блатото, опитвайки се да намери твърда земя и свободно от дървета място. Но огромните стволоче лежах навсякъде и сред блатото нямаше твърда почва. Дъждът от клони се засили и Дилън се извиваше на всички страни, за да намери нещо, с което да се предпази. Но наоколо му беше само беззвучното блато.

— Излез и се бий! — изкрещя Дилън. Той бе съборен на колене, стана и отново падна. Тогава, в полусъзнание, откри място за оттеглянето си.

Прилепи се здраво към корените на едно огромно дърво. Отгоре падаха клони, стволоче се пречупваха, но те не можеха да стигнат до нето. Той беше в безопасност!

Тогава с ужас видя, че лилиите в основата на дървото са увидели дългите си стъбла около глезените му. Той се опита да ги отритне. Те се извиха като бледи змии и затегнаха още по-здраво хватката си. Той ги разкъса и побърза да се отдалечи от дървото.

— Бий се с мен! — замоли Дилън, а клоните валяха наоколо му. Нямаше отговор. Над главата му се чу яростно пляскане на криле. Птиците от блатото се събираха. Черни и с яростно насочени клюнове, те чакаха края му, Дилън залитна и усети нещо топло и ужасно да докосва глезените му.

Тогава разбра какво трябва да направи.

Трябваше му само миг, за да събере смелостта си. После Дилън се хвърли с главата напред в мръсната зелена вода.

Щом се потопа, блатото стана съвсем тихо. Гигантските дървета се смръзнаха на фона на мрачното небе. Лилиите престанаха да се вият и останаха неподвижни върху стъблата си. Бялата пара увисна неподвижно до грубата кора на дърветата и хищните птици тихо отлетяха в тежкия въздух.

За известно време към повърхността се издигаха мехури. После изчезнаха.

Дилън се измъкна и пое въздух. По гърба и врата му имаше дълбоки драскотини. В ръцете си държеше безформеното прозрачно същество, което управляваше блатото.

Той замахна към едно дърво и хвърли съществото. То се удари и се пръсна на парчета. Тогава той седна.

Никога не се бе чувствал толкова изморен и болен. И толкова убеден в безполезността на всичко. Защо се бореше за живот, когато животът заемаше толкова малка част в общата схема на нещата? Какво значение имаше мигът на неговия живот в сравнение с движението на планетите или блясъка на звездите? Дилън бе учуден от яростта, с която се бе вкопчил в съществуването си.

Топлата вода се плискаше в гърдите му. Животът, каза си Дилън полузаспал, не е нищо повече от гъдел по кожата на неживото. Паразит на материята. Значение има количеството, каза си той, когато водата вече стигна до врата му. Какво означава този кратък живот в сравнение

с безкрайността на неживата материя? Ако неживото е естественото състояние, казваше си той, а водата вече докосваше брадата му, тогава да си жив, означава да си болен. И единственото здраво нещо в живота е желанието да умреш.

В този момент мисълта за смъртта му бе приятна, а водата вече докосваше устните му. Искаше да си почине, да се отпусне. Сега щеше да му бъде много лесно да се откаже, да потъне, да забрави...

— Много добре — прошепна Дилън и се изправи. — Много добър опит, Арек. Може би ти също си изморен? Може би вече не ти остава нищо друго освен малко чувство?

Стана тъмно и в тъмнината нещо зашепна на Дилън. Нещо, което приличаше на него в миниатюра и се бе свило приятно върху рамото му.

— Но има неща, които са по-лоши от смъртта — каза миниатюрата му. — Има неща, които никое живо същество не може да понесе. Познанието за вината, скрито в дъното на душата, ненавиждано и презирано, но *познание*, което никога не може да бъде отхвърлено. Смъртта е по-добра от него, Дилън. Смъртта се превръща в скъпоценност, в безкрайно скъпа придобивка. За смъртта трябва да се молиш и да измисляш начини, за да я постигнеш... когато застанеш лице в лице с лъжите, които си скрил в дъното на душата си.

Дилън се опита да не слуша съществуващото, което толкова приличаше на него. Но миниатюрата се изправи на рамото му и посочи напред. И Дилън видя да се оформя нещо в тъмнината, и позна формата му.

— Не това, Дилън — замоли се двойникът му. — Моля те, не това! Бъди смел, Дилън! Избери смъртта си! Бъди дързък, бъди смел! Знай как да умреш навреме!

Дилън, разпознал сянката която се насочваше към него, изпита ужас, какъвто не беше си и представял. Защото това бе познанието от дъното на душата му, познанието за вина пред самия себе си и пред всичко, което някога е ценил.

— Бързо, Дилън! — извика двойникът му. — Бъди силен, бъди дързък, бъди искрен! *Умри, докато още знаеш кой си!*

И Дилън искаше да умре. С дълбока въздишка на облекчение той започна да се отпуска да позволява на същността си да се изплъзва...

Но не можа да го направи.

— Помогни ми! — извика той.

— Не мога! — отвърна миниатюрното същество. — Ти трябва да го направиш сам!

И Дилън опита пак, а познанието притискаше очните му ябълки. Той молеше за смърт, искаше смъртта, но не можеше да си позволи да умре.

Оставаше му да направи само едно. Той събра всичките си сили и се хвърли отчаяно към сянката, която танцуваше пред него.

И тя изчезна.

След миг Дилън разбра, че всички заплахи са изчезнали. Той стоеше сам на мястото, което бе завладял. Въпреки всичко бе победил! Сега пред него лежеше крепостта, без отбрана, очакваща го. Почувства вълна от уважение към бедния Арек. Той бе добър боец и достоен съперник. Може би би могъл да му предостави малко място за живот, ако Арек не се опитваше да...

— Много мило от твоя страна, Дилън — изгърмя един глас.

Дилън не успя да реагира. Бе стегнат в толкова могъща хватка, че всякаква мисъл за съпротива бе безполезна. Чак тогава той усети истинската сила на ума на к'егрианеца.

— Ти се справи добре, Дилън — каза Арек. — Никога не бива да се срамуваш от борбата, която води.

— Но аз нямах шанс да спечеля — отговори Дилън.

— Не, нямаше — меко произнесе Арек. — Ти мислеше, че земният план за нашествие е уникален. Така разсъждават повечето млади раси. Но К'егра е древна, Дилън, и нас са се опитвали да ни завладяват много пъти. Физически и умствено. Така че за нас това не е нещо ново.

— Значи ти си играеше с мен! — извика Дилън.

— Искях да разбера какво представляваш — каза Арек.

— Колко ли доволен си останал! Значи си си играл с мен? Добре, хайде, свършвай!

— Какво да свършвам?

— Убий ме!

— Че защо да те убивам? — попита Арек.

— Защото... Защото какво друго би могъл да правиш с мен? Защо трябва да се отнасяш с мен по-различно, отколкото с останалите?

— Ти се запозна с някои от останалите, Дилън. Ти се бори с етанец, който е обитавал блатата на собствената си планета, преди да започне да пътува. А миниатюрата, която ти шепнесе толкова изкусително в ухото, е от Олермик. Той дойде неотдавна, напорист и жарък като теб.

— Но...

— Ние ги приехме тук, направихме им място, използвахме качествата им, за да усъвършенстваме нашите. Заедно ние сме нещо повече, отколкото разделени.

— Вие живеете заедно? — прошепна Дилън. — В *твое* тяло?

— Разбира се. Доброто тяло е рядкост в галактиката, пък и няма много места, където може да се живее. Дилън, запознай се с моите партньори.

И Дилън видя отново аморфното същество от блатото и дребосъка от Олермик, и дузина други.

— Но това е невъзможно! — извика Дилън. — Различните раси не могат да живеят заедно! Животът е борба или смърт! Това е основен закон на природата.

— Остарял закон — каза Арек. — Ние отдавна открихме, че сътрудничеството означава оцеляване за всички, и то при далеч по-добри условия. Ти ще свикнеш с това. Добре дошъл в конфедерацията, Дилън!

И Дилън, все още замаян, влезе в крепостта, за да остане там в съвместно съжителство с много от расите на галактиката.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.